

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

INDUSTRIJSKE SVOJINE

Klasa 63 (5)

Izdan 1. Jula 1932.

PATENTNI SPIS BR. 8952

Société Anonyme l'Aérodynamique Industrielle, Paris, Francuska.

Štitnik za neposredno gledanje kroz vazduh.

Prijava od 9. jula 1930.

Važi od 1. januara 1931.

Traženo pravo prvenstva od 25. jula 1929 (Francuska).

Štitnici koji se sad upotrebljuju sastoje se iz jednog providnog zaštitnog šlita, na kome se skuplja kiša, sneg, prašina, masti ili druge materije, koje znatno smanjuju vidljivost kroz taj šlit.

Da bi se ove nezgode otklonile, u poslednje vreme se iskorišćuju brisači stakla, koji svojim pomeranjem pred očima upravljača znatno smetaju gledanju.

Ovaj pronalazak, kome je cilj da otkloni gornje nezgode, tiče se šlitnika za posredno gledanje kroz vazduh, koji je upotrebljiv za vozila na zemlji i vazdušna i kod koga nikakvo providno čvrsto sredstvo nije stavljeno u polje gledanja.

Ovaj se šlitnik odlikuje poglavito time, što se sastoji iz sredstva za zaustavljanje ili odvratanje vazdušnih struja i koja sprečavaju da te struje dopru do oka posmatrača bar kroz otvor ili prostor za gledanje.

Gore izložene odlike pronalaska daju povoda mnogobrojnim oblicima izvođenja, koji su, naravno svi obuhvaćeni u okviru pronalaska i koja se mogu međusobno razlikovati i to bilo: oblikom i sastavom zida u kome je predviđen otvor za gledanje. Ovaj zid može biti obrazovan.

a) iz jednog pokretnog uređaja; koji je postavljen prema upravljaču vozila i koji je užljebljen u običnom šlitniku.

b) iz jednog šlitnika usavršenog po pronalasku a koji se može staviti u običan šlitnik.

c) iz jednog od zidova upravljačeve ili pilotove kabine. Ova se kabina izvodi po pronalasku i toga radi se sastoji iz sresta-

va, koja omogućavaju neposredno gledanje bar kroz jedan otvor za gledanje.

Zid ili šlitnik u kome je predviđen otvor za gledanje može se izvesti od svake podesne materije, providne ili neprovidne, a može se razlikovati oblikom, rasporedom i brojem otvora za gledanje, koji se razlikuju raznim usvojenim oblicima izvođenja; ili pak sredstvima za zaustavljanje i odvratanje vazdušnih struja kao i za sprečavanje da iste dopru do oka gledaoca, kroz otvor ili prostor za gledanje. Ova su sredstva vrlo različita i sastoje se:

a) iz zidova, koju su podesno raspoređeni oko otvora za gledanje ili delimično ispred istog, i koji vrše ulogu odvođača, čime se sprečava ulaz vazduha kroz otvor za gledanje;

b) iz sredstava, koji obrazuju vazdušne površine, koje su poprečne na pravac gledanja. Ove poprečne površine se stvaraju prirodno ili mehanički.

c) iz kombinacije sredstava pod a) i b).

Jedan oblik izvođenja šlitnika za direktno gledanje kroz vazduh, po pronalasku, odlikuje se time, što prostor kroz koji se neposredno gleda i koji se nalazi između dva zida u kojima se nalaze otvori za gledanje, ima na svom prednjem delu podesno upravljen zidove, koji igraju ulogu odvođača, i koji ograničavaju ulaz vazduha u prostor za gledanje ili otvaraju kanal za sisavanje, čime se stvara vazdušni mlaz poprečan na pravac gledanja, koji sprečava da vazdušna struja prodre do oka posmatrača.

Priloženi nacrt pokazuje, kao primer, raz-

ne oblike izvođenja štitnika po ovom pronalasku.

Sl. 1 je prednji izgled prvog oblika izvođenja.

Sl. 2 je presek po liniji II—II iz sl. 1.

Sl. 3 je uzdužni presek drugog oblika izvođenja.

Sl. 4 je uzdužni presek trećeg oblika izvođenja.

Sl. 5 je uzdužni presek četvrtog oblika izvođenja.

Sl. 6 je uzdužni presek petog oblika izvođenja.

Sl. 7 je uzdužni presek šestog oblika izvođenja.

Sl. 8 je uzdužni presek jednog izmenjenog oblika izvođenja.

Kod oblika izvođenja pokazanog u slici 1 i 2 prostor za gledanje ograničen je otvorima 2 i 3, od kojih je prvi predviđen u prednjem zidu 5, a drugi u zadnjem zidu 4.

Prednji zid 5 ima bočne strane 5a i gornje srednje odvođače 5b kao i donje 5c, koji stvaraju vazdušne struje pokazane strelicama u sl. 2 kao i jednu zonu (kod 6) za kovillanje ispred otvora 2.

Kanal ili prostor 7 predviđen je između zidova 4 i 5. Gornji deo 7a ovog kanala raspoređen je tako, da relativna vazdušna struja stvara depresiju u gornjem delu pomenutog kanala i time obezbeđuje obrazovnu nje poprečne vazdušne struje, koja sprečava ulaz vazduhu kod 8 gde se nalazi i oko posmatrača. Ovaj mlaz vazduha isto tako povlači vazduh, koji bi mogao ući u prostor 7 kroz otvor 2. Jasno je, da donji deo može imati sličan uređaj. Kod 7a bi se mogla predvideti prisilna promaja, ko'a bi se stvarala pomoću statičkog usisavača ili tome slično, ili time što bi se deo 7a vezao sa kakvom podesnom depresionom napravom a naročito, sa uzimanjem vazduha ispod ložišta u slučaju gde se štitnik upotrebljava na lokomotivi.

Sl. 3 pokazuje, u uzdužnom preseku, drugi oblik izvođenja, kod koga otvor 9 za gledanje, ma kog podesnog oblika, ima na svom prednjem delu jedan odvodnik 10 oblika zarubljene kupe, koji kod 11 obrazuje kovillajuću zonu, koja obrazuje čep i sprečava dolaz vazduha do oka 8 posmatrača.

Sl. 4 pokazuje drugi oblik izvođenja kod koga je otvor 12 za gledanje načinjen u zidovima 13, koji su podesno iskrivljeni, tako da obrazuju pred otvorom 12 kovillajuću zonu 14 koje obrazuje čep.

Sl. 5 pokazuje jednu variantu u odnosu na prednju sliku, i ovde je otvor 12 kružnog oblika i ima, po sredini, u prednjem delu, koničan odvodnik 16.

Sl. 6 pokazuje drugi oblik izvođenja, kod koga je otvor 17 za gledanje obrazovan konvergentno divergentnim površinama 18 odn. 19 čime se stvara poprečna vazdušna struja zbog upusta za vazduh 20 i ispušta 21.

Sl. 7 pokazuje variantu, kod koje se kruženje vazduha u prostoru 1 postiže pomoću usisavača 22 ili tome slično.

Sl. 8 pokazuje variantu u pogledu sl. 1 i 2. Ova se varijanta sastoji iz više otvora 23, 24 i 25. Rad ovog uređaja je isti kao i rad uređaja po prvom obliku izvođenja. Jasno se vidi, iz prednjeg, da je najozbiljnija dobra strana pronalaska u tome, što se izostavlja svaki providni zid, koji se može isprljati i učiniti neprovidnim od prašine iz vazduha. Ali je jasno da providan zid, postavljen iza otvora za gledanje, neće uvek biti upotrebljen za kakav neprovidni sistem (na pr. periskop) koji dopušta posredno gledanje ili pokazivanje ma kakvog vidnog polja na platnu.

Takav raspored, koji može imati mnoge dobre strane, obuhvaćen je ovim pronalaskom.

Jasno je da su oblici izvođenja, opisani i pokazani, samo prosti primeri, koji se mogu menjati kako u pogledu sastava raznih elemenata, tako i u pogledu međusobnog rasporeda ovih elemenata. Sve izmene, koje ne menjaju glavne karakteristike izložene gore, niti posmatrani cilj, obuhvaćene su ovim pronalaskom.

Patentni zahtevi:

1. Štitnik za neposredno gledanje kroz vazduh, naznačen time, što ima srestva za zaustavljanje ili odvođenje vazdušnih struja i za sprečavanje da ove dopru do oka posmatrača, i to kroz otvor ili prostor za gledanje, a koja srestva nemaju nikakve providne zaštitne organe, koji se stavljaju između oka gledaoca i polja za gledanje.

2. Štitnik po zahtevu 1, naznačen time, što se prostor za štitnik, kroz koji se neposredno gleda, nalazi između dva zida sa otvorima za gledanje, pri čem prednji zid služi da odvrća vazdušne struje, koje bi ušle u prostor za gledanje ili da otvara kanal za sisanje stvarajući vazdušnu struju poprečnu na pravac gledanja, koja sprečava dolaz vazduhu do oka posmatrača.

3. Štitnik po zahtevu 1, naznačen time, što se srestva za odvođenje vazdušnih struja i za sprečavanje dolaženja istih do oka posmatrača kroz otvore ili prostore za gledanje, sastoje iz podesno nameštenih zidova oko otvora za posmatranje, a koji zidovi vrše ulogu odvodnika, čime se izbegava ulaz vazduha i otvore za gledanje.

4. Štitnik po zahtevu 1 i 3, naznačen time, što se sredstva za odvođenje vazduha sastoje iz podesno postavljenih zidova čije su dimenzije nešto manje od dimenzija otvora ili prostora za gledanje ispred kojih su postavljena, da bi služila kao odvodnici i da bi sprečili ulaz vazduhu u otvor za gledanje, i što ovi zidovi, osim toga mogu biti kombinovani sa odvodnim zidovima, koji su postavljeni oko otvora ili prostora za gledanje.

5. Štitnik po zahtevu 1, naznačen time, što sredstva za odvođenje vazdušnih struja obrazuju vazdušne površine, koje su poprečne na pravac gledanja i čija je brzina dovoljna, da se izbegne ulaz vazduha kroz otvor za gledanje, pri čem se ove vazdušne struje mogu obrazovati prirodno ili mehanički.

6. Štitnik po zahtevu 1, 2 i 5 naznačen time, što kanal za sisanje, koji stvara vazdušnu struju, poprečnu na pravac gledanja, ima izlazni otvor upravljen prema zadnjem delu štitnika, tako da se stvara veštačko sisanje usled relativne brzine vazduha u kojoj se kreće štitnik.

7. Štitnik po zahtevu 1, 2, 5 i 6 naznačen time, što je usisni kanal vezan za izvor podpritiska na pr. ventilator ili za upust vazduha u ložište, ako je štitnik postavljen na lokomotivi ili sličnom vozilu.

8. Štitnik po zahtevu 1 i 5, naznačen time, što poprečna vazdušna struja ima maksimalnu brzinu u prostoru za gledanje usled konvergentno-divergentnih zidova, čiji su krajevi, koji graniče otvor za gledanje, vezani za kanal za kruženje vazduha.

9. Štitnik po zahtevu 1—8 naznačen time, što zadnji deo prostora za gledanje može imati providan zid, koji će biti uvek čist, i što ovaj providni zid može biti određen za neprovidni sistem na pr. periskop, pomoću koga se posredno gleda ili stvara slika vidnog polja na platnu.

10. Štitnik po zahtevu 1—9 naznačen time, što su odvodni zidovi kombinovani i podesno upravljani tako, da se skrenute vazdušne struje susreću i ukrštaju, da bi se stvorio vazdušni zapušač prema otvoru ili prostoru za gledanje.

